

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 5. januara 2021. godine
Br. ref.:RK 1684/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI144/18

Podnosilac

Jashar Krasniqi

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 198/2018 od 2. jula 2018. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija, i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Jashar Krasniqi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [Rev. br. 198/2018] Vrhovnog suda Kosova od 2. jula 2018. godine u vezi sa presudom [Ac. br. 4148/14] Apelacionog suda od 28. marta 2018. godine, rešenjem [Ac. br. 3011/2012] Apelacionog suda od 6. juna 2013. godine, rešenjem [C1. br. 425/2003] Opštinskog suda od 6. januara 2005. godine, rešenjem [C1. br. 408/2003] Opštinskog suda od 23. marta 2006. godine i odlukom [br. 819/03] Univerziteta u Prištini, Fakultet prirodno-matematičkih nauka od 13. oktobra 2003. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih odluka kojima je, prema navodima podnosioca zahteva, povređeno njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na rad.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113 (1) i (7) [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individuralni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 20. septembra 2018. godine, podnosilac je dostavio zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 9. oktobra 2018. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Nexhmija Rexhepija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama-Hajrizi (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Selvete Gërzhaliu-Krasniqi.
7. Dana 11. decembra 2018. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.
8. Dana 11. januara 2019. godine, Vrhovnom sudu je poslata kopija zahteva.
9. Dana 17. januara 2019. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da dostavi kompletan dosije zahteva br. KI144/18.
10. Dana 23. januara 2019. godine, Osnovni sud u Prištini je dostavio kompletan dosije zahteva br. KI144/18.
11. Dana 23. septembra 2020. godine, sud je odlučilo da odlučivanje o ovom slučaju odloži za jednu drugu sednicu.
12. Dana 9. decembra 2020. godine Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

13. Početak ovog predmeta povezan je sa činjenicom da je podnosilac zahteva otpušten sa posla odlukom dekana Fakulteta prirodno-matematičkih nauka Univerziteta u Prištini zbog teže povrede radnih obaveza, odnosno zloupotrebe položaja i ovlašćenja-falsifikovanja dokumenta. Podnosilac je optužen za izdavanje falsifikovanog uverenja o ocenama studentu I.R., a u kasnijoj fazi mu je stavljena na teret još jedna optužba za uzimanje mita u iznosu od 80 evra od studenta F.I.
14. Dana 13. oktobra 2003. godine, dekan Fakulteta prirodno-matematičkih nauka (u daljem tekstu: FPMN-UP) (odluka 819/03) raskinuo je ugovor o radu podnosioca zahteva zbog teže povrede radnih obaveza, odnosno zloupotrebe položaja i ovlašćenja-falsifikovanja dokumenta. Do donošenja odluke o raskidu ugovora, podnosilac zahteva je 33 godine bio raspoređen na poslovima i radnim zadacima "referenta za studentska pitanja" na navedenom Fakultetu.
15. Iz dokumenata sadržanih u zahtevu, proizilazi da je neodređenog datuma, R.R., otac studenta I.R., dao pismenu izjavu upućenu Dekanatu FPMN-UP. U toj izjavi je navedeno da je podnosilac zahteva predao licu R.R. sledeća dokumenta: (i) duplikat indeksa sa jednim položenim ispitom; (ii) potvrdu br. 955 od 24. aprila 2003. godine; (iii) uverenje sa jednim položenim ispitom. R.R. je između ostalog izjavio da podnosilac zahteva nije izvršio "nikakvo falsifikovanje" i da indeks i uverenje o ocenama koji su poslati na proveru sa dodatim ispitima nisu izdati od strane FPMN-a. R.R. je dodao da su predmetna dokumenta falsifikovana na druge načine za koje, kako je rekao, "ni ja ne znam".
16. Gore navedenom odlukom dekana FPMN-a je u delu obrazloženja utvrđeno:

"1. Jashar Krasniqi, zaposlen na Fakultetu Prirodno – matematičkih nauka na radu i radnim zadacima Referent za studentska pitanja, sumnja se da je izvršio tešku povredu radnih zadataka, kojom prilikom je overio, potpisao i pečatio šest ocena u indeksu br. 955 (Duplikat) Ilira (Ruzhdi) Rexhepi, student Fakulteta Prirodno – matematičkih nauka, Smer hemije. (Fotokopija indeksa br. 955 duplikat).

2. Dana 24.04.2003. godine on je izdao izvod ocena br. 955 od 24.04.2003. godine za nepoložene ispite, potpisao je ovaj dokument i pečatio pečatom Studenske službe (Fotokopija izvoda br. 955 od 24.04.2003. god.).

Na osnovu dosijea br. 955 studenta Ilir Rexhepi i izvoda br. 955 od 01.10.2003. godine se vidi da pomenuti ima položen samo jedan ispit i to:

1. Osnove hemijske tehnike 10 (deset), od 05.02.1999. godine, dok šest ostalih ispita ne postoje u dosijeu studenta, nema obrasca prijave ispita a nisu ni beleženi u zapisniku, s čime se sumnja da je izvršio tešku povredu radnih zadataka, zloupotrebu položaja i ovlašćenja – falsifikovanje dokumenta".
17. Dana 18. oktobra 2003. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Odboru Univerziteta u Prištini (u daljem tekstu: Odbor UP-a) protiv odluke dekana

FPMN-a navodeći da je odluka neosnovana i protivzakonita. Pored toga, podnosilac zahteva je dodao da nije priznao da je pogrešio, već je naveo da se "greške mogu dešavati" zbog fizičkog i psihičkog zamora na poslu, da se bez "utvrđivanja stvari" niko ne može okriviti iz razloga što sumnja ne predstavlja osnov za raskid ugovora i da je odluka dekana FPMN-a bila stroga, posebno kada se ima u vidu, između ostalog, njegov doprinos koji je pružao u periodu od 33 godine kao referent za studentska pitanja na FPMN-u. Takođe, 26 kolega podnosioca zahteva se dopisom od 20. oktobra 2003. godine obratilo Odboru UP-a, izražavajući svoje mišljenje da je mera dekana FPMN-UP stroga i ishitrena i da je mogla biti preduzeta neka druga blaža mera dok se fotokopirani dokument ne utvrdi.

18. Dana 26. novembra 2003. godine, Odbor UP-a (odluka 1/931) je odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio pobijanu odluku dekana FPMN-a. Odbor UP-a je nakon izvođenja dokaza utvrdio da je podnosilac zahteva overio i potpisao šest (6) nepoloženih ispita i izdao uverenje o ocenama za ispite koji nisu položeni. Pored toga, Odbor UP-a je naveo da je podnosilac zahteva izvršio još jednu težu povredu radnih obaveza jer je falsifikovao duplikat indeksa na ime studenta F.I. i za to primio mito u iznosu od 80 evra bez izdavanja bilo kakve fakture o uplati.
19. Dana 9. decembra 2003. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv FPMN-UP, kojom je tražio da se gore navedena odluka Odbora UP-a poništi i proglasi nezakonitom. Podnosilac zahteva je takođe tražio da se FPMN-UP obaveže da ga vrati na rad sa svim pravima koja proističu iz radnog odnosa.
20. Dana 6. januara 2005. godine, Opštinski sud u Prištini (rešenje C1. br. 425/2003) je odbacio kao nedozvoljenu tužbu podnosioca zahteva sa obrazloženjem da nije nadležan za razmatranje tužbe. Opštinski sud je dodao da podnosilac zahteva kao civilni službenik treba da traži zaštitu povređenog prava pred Nezavisnim nadzornim odborom, kao žalbenim organom.
21. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Okružnom sudu u Prištini, kojom je tražio da se pobijana rešenja ukinu i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.
22. Dana 27. maja 2008. godine, Okružni sud u Prištini (rešenje Ac. br. 126/2007) je ukinuo pobijana rešenja Opštinskog suda i vratio predmet na ponovno suđenje. Okružni sud je utvrdio da su pobijana rešenja Opštinskog suda zahvaćena bitnim povredama odredaba postupka. Okružni sud u Prištini je dodao da prvostepeni sud mora da ukloni procesne nepravilnosti i da o tužbenom zahtevu podnosioca zahteva odluči pravilno i "meritorno".
23. Dana 29. novembra 2011. godine, Opštinski sud u Prištini (presuda C1. br. 263/08) je usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva i poništio pobijane odluke dekana FPMN-a i Odbora UP-a i naložio da se podnosilac zahteva vrati na njegovo radno mesto i da mu se nadoknade izgubljeni lični dohoci sa zakonskom kamatom. Opštinski sud je objasnio da je presuda doneta zbog propuštanja tužene strane iz sledećih razloga: (i) poziv za ročište i odluka o dostavljanju dokaza su uredno uručeni tuženom; (ii) osnovanost tužbenog zahteva proizilazi

iz činjenica navedenih u tužbi; (iii) činjenice na kojima se zasniva tužbeni zahtev nisu u suprotnosti sa dokazima koje je predložio podnosilac zahteva.

24. Neodređenog datuma, FPMN-UP je izjavio žalbu Apelacionom sudu navodeći da postoji pogrešna primena materijalnog prava, sa predlogom da se žalba usvoji kao osnovana, a pobijana presuda odbaci kao neosnovana ili ukine.
25. Dana 6. juna 2013. godine, Apelacioni sud (rešenje Ac. br. 3011/2012) je usvojio žalbu FPMN-UP, ukinuo pobijanu presudu Opštinskog suda i vratio predmet Osnovnom sudu u Prištini na ponovno suđenje. Apelacioni sud je objasnio da je presudu Opštinskog suda ukinuo zbog toga što je zahvaćena bitnim povredama i da samim tim nisu ispunjeni uslovi za donošenje presude zbog propuštanja.
26. Dana 30. juna 2014. godine, Osnovni sud u Prištini (presuda C. br. 1483/13) je odlučio sledeće: (i) delimično je usvojio kao osnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva, (ii) poništio odluke dekana FPMN-a i Odbora UP-a, obavezao FPMN da podnosiocu zahteva nadoknadi neostvarene zarade, i (iii) odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva za vraćanje na ranije radno mesto. Osnovni sud je obrazložio: (i) da su osporene odluke protivrečne i nisu zasnovane na činjenicama zbog toga što je podnosiocu zahteva u suprotnosti sa Administrativnim naređenjem 2003/2 izrečena najteža mera, prekid radnog odnosa; (ii) da podnosiocu zahteva nije pružena mogućnost da se suoči sa činjenicama niti da predoči dokaze o krivici ili nevinosti; (iii) da podnosiocu zahteva nije pružena mogućnost da se suoči sa studentom I.R.; (iv) da tužena strana (FPMN) nije uzeo u obzir izjavu R.R. (oca studenta I.R.) koja je oslobađajuća za podnosioca zahteva; i (v) da podnosilac zahteva nije izdao falsifikovana dokumenta kao što je utvrđeno ekspertizom veštaka kojeg je izabrao podnosilac zahteva.
27. Neodređenog datuma, tužena strana (FPMN-UP) je izjavila žalbu Apelacionom sudu navodeći da postoji pogrešna primena materijalnog prava sa predlogom da se pobijana presuda Osnovnog suda odbije u celosti kao neosnovana.
28. Dana 2. oktobra 2014. godine, podnosilac zahteva je dostavio odgovor na gore navedenu žalbu tužene strane FPMN-UP. Podnosilac zahteva je tvrdio: (i) da je veštak kriminalističke struke utvrdio da potpisi koji su bili predmet spora nisu originalni potpisi koje je potpisao podnosilac zahteva; (ii) da izjava svedoka R.R. dokazuje da podnosilac zahteva nije izvršio bilo kakvo falsifikovanje; i (iii) da izjava svedoka H.T., I.K. i H.K. dokazuje da je podnosilac zahteva vratio studentu F.I. iznos od 80 evra.
29. Dana 28. marta 2018. godine, Apelacioni sud (presuda Ac. br. 4148/14) je odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva, usvojio kao osnovanu žalbu tužene strane (FPMN-UP) i preinačio presudu Osnovnog suda C. br. 1483/13 od 30. juna 2014. godine. Apelacioni sud je u postupku povodom žalbe ocenio da pravni zaključak i stav prvostepenog suda nije pravilan i zakonit, iz razloga što, uprkos činjenici da se za pobijanu presudu ispostavilo da nije zahvaćena bitnim povredama odredaba parničnog postupka, činjenično stanje koje je utvrdio prvostepeni sud ne odgovara dokazima iz spisa predmeta i, kao posledica toga je presuda prvostepenog suda doneta uz pogrešnu primenu materijalnog prava pa je stoga preinačio ožalbenu presudu i odlučio kao u izreci presude tog suda.

Apelacioni sud je obrazložio: (i) da je na osnovu člana 35. stav 2. tačka (a) Administrativnog naređenja 2003/2 utvrđeno da poslodavac može prekinuti radni odnos u javnoj službi po sopstvenom nahođenju: kao disciplinsku meru za težu povredu Kodeksa ponašanja u skladu sa poglavljem 7; (ii) da nije bilo potrebe da tužena strana, FPMN, na osnovu odredbi Administrativnog naređenja 2003/2 sprovede disciplinski postupak; i (iii) da je podnosilac zahteva u izjavi koju je dao u pismenoj formi dana 13.10.2010. godine potvrdio sve povrede koje su osporene odlukom o raskidu radnog odnosa.

30. Dana 19. aprila 2018. godine, podnosilac zahteva je izjavio reviziju navodeći bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se presuda drugostepenog suda preinači, na taj način da prvostepena presuda ostane na snazi.

31. Podnosilac zahteva se žalio sledeće:

(i) da tužena strana (FPMN-UP)-pre nego što mu je izrekla najtežu disciplinsku meru, nije prethodno sprovedla disciplinski postupak i da mu nije pružila mogućnost za predočavanje dokaza;

(ii) da Apelacioni sud u postupku povodom žalbe nije ocenio izjavu R.R. (oca studenta I.R.), koji je pod moralnom i materijalnom odgovornošću izjavio da je u ime svog sina I.R. tražio uverenje o ocenama i da mu je podnosilac zahteva predao uverenje sa samo jednim položenim ispitom, što potvrđuje činjenicu da podnosilac zahteva nije izdao uverenje sa falsifikovanim ocenama;

(iii) da Apelacioni sud uopšte nije ocenio ekspertizu veštaka kriminalističke struke kojom je utvrđeno da podnosilac zahteva nije izdao uverenje sa falsifikovanim ocenama;

(iv) da je Apelacioni sud utvrdio činjenično stanje samo čitanjem spisa predmeta i nije direktno izveo dokaze čime je prekršio načelo neposrednog saslušanja stranaka u parničnom postupku, i

(v) što se tiče falsifikovanja duplikata indeksa br. 874, Apelacioni sud nije ocenio izjave svedoka H.K., I.K. i H.T., koji su izjavili da je iznos od 80 evra uzet od studenta F.I. samo radi upisa semestra i to kako bi mu učinio dobro delo jer je on bio iz Kamenice i kako ne bi imao troškova da dolazi u Prištinu zbog upisa semestra. Pored toga, podnosilac zahteva je izjavio da je studentu F.I. u prisustvu svedoka vraćen iznos od 80 evra.

32. Dana 2. jula 2018. godine, Vrhovni sud (presuda Rev. br. 198/2018) je odbio kao neosnovanu reviziju koju je podnosilac zahteva podneo protiv presude Apelacionog suda Ac. br. 4148/14 od 28. marta 2018. godine. Vrhovni sud je ocenio: (i) da je drugostepeni sud pravilno primenio zakonske odredbe iz Administrativnog naređenja br. 2003/2 kojima se utvrđuje prestanak radnog odnosa u civilnoj službi; (ii) da se izjave svedoka H.K., I.K. i H.T. odnose na utvrđivanje činjeničnog stanja zbog čega se na osnovu člana 214. stav 2. ZPP-a, ne može podneti revizija; (iii) da je za navode da izjava svedoka R.R. nije ocenjena i da nisu izneti razlozi za ekspertizu veštaka kriminalističke struke,

ocenjeno da nisu od uticaja jer su drugim postojećim dokazima utvrđene teže povrede radnih obaveza što je uticalo na to da tužena strana prekine radni odnos sa podnosiocem zahteva; (iv) da je sam podnosilac zahteva potvrdio razmotrene dokaze što je uticalo na to da održavanje disciplinskog postupka nije bilo neophodno; i (v) da je navod o povredi načela direktnog saslušanja strana neosnovan, jer drugostepeni sud razmatra stvar samo na sednici sudskog veća i samo izuzetno se žalba razmatra na sudskoj sednici u slučajevima predviđenim po članu 190. ZPP-a, i da su (vi) tokom sprovođenja postupka, sudovi niže instance razmotrili dovoljno dokaza koji su potvrdili povrede koje se stavljaju na teret podnosiocu zahteva.

Navodi podnosioca zahteva

33. Podnosilac zahteva navodi da su Apelacioni sud i Vrhovni sud prekršili član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP). Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da je usled povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje takođe došlo i do povrede člana 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.
34. Podnosilac zahteva navodi: *“U konkretnom slučaju podnosiocu ove predstavke su teško ugrožena prava na pravično suđenje (član 31 Ustava i član 6 Evropske konvencije), zato što je podnosiocu zahteva osporeno pravo da ima jednakost oružja u postupku, da predstavi dokaze u njegovu korist. Tako da su sudovi opšte nadležnosti izmenili činjenično stanje ne otvarajući prethodno postupak i ne saslušajući podnosioca ove predstavke, tako da mu je onemogućeno da predstavi dokaze koji su bili u njegovu korist. Ovako su podnosiocu ove predstavke povređena prava na pravično suđenje prepisane članom 31 Ustava i članom 6 Konvencije. Zato, u konkretnom slučaju bez sumnje može da se ustanovi da presuda Vrhovnog suda kojom je potvrđena presuda Apelacionog suda u Prištini nisu u skladu sa standardima pravičnog i nepristrasnog suđenja propisanih Ustavom, Konvencijom i sudskim praksama ESLJP. Zato, zahtevamo od ovog Suda da ove greške prema podnosiocu zahteva tumači na osnovu ovih pravnih izvora, i da proglasi ove izvore povređenima po pravima garantovanim za podnosioca ovog zahteva”*.
35. Podnosilac zahteva traži od Suda da vrati predmet redovnim sudovima na ponovno odlučivanje.

Relevantne zakonske odredbe

ADMINISTRATIVNO NAREĐENJE BR. 2003/2 O PRIMENI UREDBE UNMIK BR. 2001/36 O JAVNOJ SLUŽBI KOSOVA

POGLAVLJE VII POVREDE PONAŠANJA, KAZNE I DISCIPLINSKI POSTUPCI

Član 30. Povrede ponašanja i kazne

30.1 Povrede Kodeksa ponašanja klasifikuju se na sledeći način:

(a) *Povreda Kodeksa ponašanja javne službe predviđenog u aneksu Uredbe UNMIK-a br. 2001/36;*

(b) *Zanemarivanje dužnosti;*

(c) *Neizvršavanje razumnih instrukcija koje je dao rukovodilac ili poslodavni organ;*

(d) *Neopravdano odsustvo sa posla;*

(e) *Prevara ili krađa;*

(f) *Diskriminacija, uznemiravanje bilo kog drugog javnog službenika ili bilo kog člana društva direktno ili indirektno zbog pola, rase, boje, jezik, religije, stanovanja, političkog, nacionalnog, etničkog ili socijalnog porekla, povezanosti sa bilo kojom nacionalnom zajednicom, invalidnosti, porodičnog statusa, trudnoće, seksualne orijentacije ili starosti;*

(g) *Seksualno uznemiravanje bilo kog drugog civilnog službenika definisano kao fizičko ili verbalno ponašanje koje predstavlja povredu dostojanstva žene ili muškarca na poslu, koje je nepoželjno ili uvredljivo za osobu nad kojom se vrši ili koje predstavlja uslovljavanje za zapošljavanje i izaziva neprijateljsko, agresivno ili preteće okruženje za tu osobu;*

(h) *Ponašanje izvan radnog mesta koje nije u skladu sa statusom civilnog službenika i koje može diskreditovati civilnu službu, uključujući i vezu sa pojedincima ili organizacijama angažovanim u prostituciji, trgovini ljudima ili organizovanom kriminalu;*

(i) *Neprijavljivanje ili lažno prijavljivanje sukoba interesa i*

(j) *Nasilno, preteće ili prostačko ponašanje ili upotreba jezika na radnom mestu.*

30.2 Kazne za prekršaje koji se odnose na ponašanje navedeno u članu 30.1 mogu biti sledeće:

(a) *Usmena opomena;*

(b) *Pismena opomena;*

(c) *Zabrana povećanja plate do (1) godine;*

(d) *Degradiranje;*

(e) *Zabrana unapređenja do tri (3) godine i*

(f) *Prestanak radnog odnosa.*

POGLAVLJE IX PRESTANAK RADNOG ODNOSA

Član 35. Prestanak radnog odnosa

35.2 Poslodavac može prekinuti radni odnos u javnoj službi po sopstvenom nahođenju:

(a) Kao disciplinsku meru za težu povredu Kodeksa ponašanja u skladu sa poglavljem VII...

Ocena prihvatljivosti zahteva

36. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, predviđeni Zakonom i dalje precizirani Poslovníkom.

37. U tom smislu, Sud se poziva na član 113 (1) i (7) [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuje:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

38. Sud se poziva na članove 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji predviđaju:

*Član 48.
[Tačnost podneska]*

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

*Član 49.
[Rokovi]*

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

39. Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, da je iscrpeo sva pravna sredstva određena zakonom u skladu sa članom 113 (7) Ustava i da je podneo svoj zahtev u skladu sa rokom predviđenim u članu 49. Zakona. Podnosilac zahteva je takođe jasno naglasio prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređeni i akte javnih organa koje osporava u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona.

40. Pored toga, Sud se poziva i na pravilo 39 (2) [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovníka, koje precizira:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

41. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi povredu svojih prava zagaranovanih članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP. Pored toga, podnosilac navodi da je kao rezultat povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje takođe povređen i član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.
42. Podnosilac zahteva, u suštini, navodi da je načelo “jednakosti oružja” povređeno na njegovu štetu usled toga što: (i) nije suočen sa studentom I.R.; (ii) nije ocenjena izjava R.R. (oca studenta I.R.); (iii) nije ocenjena ekspertiza veštaka kriminalističke struke, (iv) nisu saslušani njegovi argumenati na direktnoj sudskoj sednici; i, (v) FPMN-UP nije sproveo “pravilan” disciplinski postupak protiv njega.
43. U tom smislu, Sud se poziva na član 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, koji propisuje:
- “Osnovna prava i slobode zagaranovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava”.*
44. Sud naglašava da je pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagaranovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP i da je njegova primena protumačena od strane Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP). Sud, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava ima ustavnu obavezu da osnovna prava i slobode tumači u skladu sa sudskom praksom ESLJP-a.
45. Shodno tome, što se tiče tumačenja navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, Sud će se pozvati na opšta načela konsolidovana sudskom praksom ESLJP-a.
46. ESLJP je utvrdio da kriterijum “pravičnosti” koji je zagaranovan članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, pokriva postupke kao celinu i da se pitanje da li je osoba dobila “pravično” suđenje razmatra kumulativnom analizom svih faza, a ne samo određenog incidenta ili proceduralne manjkavosti, i da se na taj način, manjkavosti u jednoj fazi mogu ispraviti u nekoj kasnijoj fazi (vidi predmet ESLJP-a *Monnell i Morris protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 2. marta 1987. godine, stavovi 55-70).
47. Što se tiče pitanja izvođenja dokaza, ESLJP je naglasio da EKLJP ne propisuje pravila o postupanju sa dokazima kao takva (vidi predmet ESLJP-a *Mantovanelli protiv Francuske*, presuda od 18. marta 1997. godine, u stavu 34). Prihvatljivost dokaza i način na koji bi ih trebalo ocenjivati su pitanja koja prvenstveno uređuju domaći zakoni i domaći sudovi (vidi predmet ESLJP-a *Garcia Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28). Isto se odnosi i na dokaznu vrednost dokaza i na teret dokazivanja (vidi predmet ESLJP-a *Tiemann protiv Francuske i Nemačke*, odluka o prihvatljivosti od 27. aprila 2000. godine). Takođe, na redovnim sudovima je da ocenjuju relevantnost predloženih dokaza (vidi predmet ESLJP-a *Centro Europa 7 S.R.L. i di Stefano protiv Italije*, presuda od 7. juna 2012. godine, stav 198).

48. Međutim, ESLJP na osnovu EKLJP ima zadatak da utvrdi da li su postupci kao celina bili pravični, uključujući i način na koji su izvedeni dokazi (vidi predmet ESLJP-a *Elsholz protiv Nemačke*, presuda od 13. jula 2000. godine, stav 66). On stoga mora utvrditi da li su dokazi izvedeni na način koji garantuje pravično suđenje (vidi predmet ESLJP-a *Blücher protiv Češke Republike*, presuda od 11. januara 2005. godine, stav 65).
49. Redovni sudovi su dužni da sprovedu odgovarajuće ispitivanje podnesaka, tvrdnji i dokaza koje su iznele stranke (vidi predmet ESLJP-a *Van de Hurk protiv Holandije*, presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 59).
50. Sud primećuje da je suština zahteva podnosioca povezana sa njegovom tvrdnjom o tome da dokazi koje je on predložio nisu ocenjeni. Sud ponovo ističe centralni navod podnosioca zahteva: “*U konkretnom slučaju podnosiocu ove predstavke su teško ugrožena prava na pravično suđenje (član 31 Ustava i član 6 Konvencije), zato što je podnosiocu zahteva osporeno pravo da ima jednakost oružja u postupku, da predstavi dokaze u njegovu korist. Tako da su sudovi opšte nadležnosti izmenili činjenično stanje ne otvarajući prethodno postupak i ne saslušajući podnosioca ove predstavke, tako da mu je onemogućeno da predstavi dokaze koji su bili u njegovu korist*”.
51. U konkretnom slučaju, Sud ocenjuje da nije njegov zadatak da *in abstracto* ocenjuje procesne i materijalne zakonske odredbe koje su relevantne za rešavanje slučaja podnosioca zahteva. Glavni zadatak Suda u ovom slučaju je da utvrdi da li su postupci u celini bili pravični i u skladu sa procesnim garancijama sadržanim u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
52. Pored toga, u ovom predmetu, kao opšte pravilo, ocena činjenica slučaja i tumačenje zakona su isključivo pitanja za redovne sudove, čije su ocene i zaključci u tom pogledu obavezujući za Sud. Međutim, kada je odluka redovnog suda očigledno proizvoljna, Sud može i mora da je dovede u pitanje (vidi predmet ESLJP-a *Sisojeva i drugi protiv Letonije*, presuda 15. januara 2007. godine, stav 89).
53. Sud bi želeo da razjasni da nije njegov zadatak da razmatra da li su redovni sudovi pravilno protumačili primenljivi zakon (zakonitost), već razmatra da li su dotični sudovi svojim odlukama povredili individualna prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost) (vidi, na primer, slučaj Ustavnog suda br. KI72/14, podnositeljka zahteva *Besa Qirezi*, presuda od 4. februara 2015. godine, stav 65).
54. Što se tiče dokaza svedoka, Sud primećuje da član 31. Ustava u vezi sa članom 6 (1) ne daje izričite garancije na pravo na pozivanje svedoka, a prihvatljivost iskaza svedoka je u načelu pitanje zakonitosti. Međutim, postupci u celini, uključujući i način na koji su dokazi dozvoljeni, moraju biti “pravični” u smislu člana 31. u vezi sa članom 6 (1) (vidi predmet ESLJP-a *Dombo i Beheer B. V. protiv Holandije*, presuda od 27. oktobra 1993. godine, stav 31).
55. U tom smislu, Sud primećuje da je Vrhovni sud ocenio: (i) da je drugostepeni sud pravilno primenio zakonske odredbe iz Administrativnog naređenja br. 2003/2 kojima se utvrđuje prestanak radnog odnosa u civilnoj službi; (ii) da se izjave svedoka H.K., I.K. i H.T. odnose na utvrđivanje činjeničnog stanja zbog

čega se na osnovu člana 214. stav 2. ZPP-a, ne može podneti revizija; (iii) da je za navode da izjava svedoka R.R. nije ocenjena i da nisu izneti razlozi za ekspertizu veštaka kriminalističke struke, ocenjeno da nisu od uticaja jer su drugim postojećim dokazima utvrđene teže povrede radnih obaveza što je uticalo na to da tužena strana prekine radni odnos sa podnosiocem zahteva; (iv) da je sam podnosilac zahteva potvrdio razmotrene dokaze što je uticalo na to da održavanje disciplinskog postupka ne bude neophodno; (v) da je navod o povredi načela direktnog saslušanja strana neosnovan, jer drugostepeni sud razmatra stvar samo na sednici sudskog veća i samo izuzetno se žalba razmatra na sudskoj sednici u slučajevima predviđenim po članu 190. ZPP-a, i (vi) da su tokom sprovođenja postupka, sudovi niže instance razmotrili dovoljno dokaza koji su potvrdili povrede koje se stavljaju na teret podnosiocu zahteva.

56. Sud, takođe, podseća da je Apelacioni sud obrazložio: (i) da je na osnovu člana 35. stav 2. tačka (a) Administrativnog uputstva 2003/2 utvrđeno da poslodavac može prekinuti radni odnos u javnoj službi po sopstvenom nahođenju: kao disciplinsku meru za težu povredu Kodeksa ponašanja u skladu sa poglavljem 7; (ii) da nije bilo potrebe da tužena strana, FPMN, na osnovu odredbi Administrativnog uputstva 2003/2 sprovede disciplinski postupak; i (iii) da je podnosilac zahteva u izjavi koju je dao u pismenoj formi dana 13.10.2010. godine, potvrdio sve povrede koje su osporene odlukom o raskidu radnog odnosa.
57. U vezi sa ovim konkretnim navodima, Sud primećuje da su redovni sudovi ocenili da su drugi dokazi koji su deo predmeta - kao što je pismena izjava podnosioca zahteva od 13.10.2010. godine, kada je on potvrdio sve povrede koje su osporene odlukom FPMN-a o raskidu radnog odnosa - dokazi sa većom dokaznom vrednošću (*probative value*) od dokaza koje je dostavio podnosilac zahteva. Pitanje procene koji dokazi imaju veću dokaznu vrednost spada u delokrug i prorogativ redovnih sudova, a Sud može intervenisati samo u određenim slučajevima kada se ispostavi da je ocena bila očigledno nerazumna, što se u konkretnom slučaju nije desilo.
58. U vezi sa navodima podnosioca zahteva o da nije saslušan na direktnoj sudskoj sednici, sud primećuje: (i) da je Vrhovni sud ocenio da je navod o povredi načela direktnog saslušanja stranaka neosnovan, jer drugostepeni sud razmatra stvar samo na sednici sudskog veća i samo izuzetno se žalba razmatra na sudskoj sednici u slučajevima predviđenim po članu 190. ZPP-a; (ii) da je podnosiocu zahteva data mogućnost da odgovori na žalbu FPMN-a, koju je on i iskoristio podneskom od 2. oktobra 2014. godine, dostavljenom Apelacionom sudu; i; da, (iii) Apelacioni sud nije izmenio činjenično stanje nego je samo ocenio primenu zakona.
59. U tom smislu, Sud ističe relevantne delove presude Vrhovnog suda: "[...] Vrhovni sud Kosova ocenjuje da su odluka dekana Fakulteta prirodno-matematičkih nauka br. 819/03 od 13.10.2003. godine, za raskid ugovora o radu i odluka Upravnog odbora Univerziteta u Prištini br. 1/931 od 04.12.2003. godine, kojom je odbijena kao neosnovana žalba Jashara Krasniqija, zakonite, jer izvedenim dokazima koji se nalaze u spisima predmeta proizilazi da je tužilac izvršio tešku povredu radnih zadataka pečatirajući šest ocena u indeksu br. 955 (duplikat) studenta I.R. i da je dana

24.04.2003. godine, izdao izvod ocena pod br. 955, za nepoložene ispite, potpisujući ovaj dokument i pečatirajući pečatom studentske službe, kao i da je izdao indeks (duplikat) pod br. 874 sa datumom upisa od 28.06.2002. godine na ime studenta F.I. uzimajući mu iznos od 80 € ne izdajući račun uplate. U spisima predmeta pred prvostepenim sudom je izvedena kao dokaz fotokopija izvoda u kojoj su opisani podaci za studenta I.R. u vezi sa ocenama za predmete Osnove hemijske tehnike, Neorganska hemija, Fizika, Matematika, Analitička hemija, HPP i Engleski jezik, i potvrda da je student I.R. upisao prvi semestar kao i izvod br. 955 od 24.04.2003. godine za položeni ispit iz predmeta Osnove hemijske tehnike, iz kojih dokaza proizilazi da je navedeni student položio jedan ispit dok je od referenta fakulteta-ovde tužioca bio opremljen indeksom i izvodom u kojem je bilo sedam ocena, za koje je i sam tužilac u izjavi datoj usmeno i pismeno priznao da je to bila njegova greška. Što se pak tiče indeksa broj 874, sam student F.I. je u pismeno datoj izjavi od 13.10.2003. godine, priznao da je indeks bio duplikat, da nije registrovan i da se tretira kao falsifikovan, za koji je tužiocu dao 80 €, dok mu je tužilac u prisustvu svedoka navedenih kao u presudi prvostepenog suda ovaj novac vratio. Stoga, zaključak prvostepenog suda da se nije utvrdila činjenica da je tužilac izvršio tešku povredu radnih zadataka je neosnovan, kao što je s pravom našao drugostepeni sud kada je ocenio da činjenično stanje ustanovljeno od prvostepenog suda, ne odgovara pravično dokazima iz spisa predmeta. Iz ovoga što je rečeno, Vrhovni sud Kosova ocenjuje da je neosnovan navod iz revizije da tužiocu nije data mogućnost predstavljanja dokaza od njegove strane za podnošenje činjenica da bi se utvrdilo da nije izvršio povredu radnih zadataka koja mu se stavlja na teret, dok samim navodom tužioca u vezi sa razmatranim dokazima, ovaj Sud ocenjuje da odvijanje nekog disciplinskog postupka od strane tuženog u vezi sa konkretnim slučajem nije bilo neophodno. Tokom odvijanja postupka pred sudovima nižih instanci razmotreno je dovoljno dokaza koji su utvrdili povrede koje se stavljaju na teret tužiocu.

60. Pored toga, Sud primećuje da je podnosiocu zahteva omogućeno sprovođenje postupka na osnovu načela kontradiktornosti; da je on imao mogućnosti da tokom različitih faza postupka predstavi argumente i dokaze koje je smatrao relevantnim za svoj slučaj; da mu je bilo omogućeno da efektivno ospori argumente i dokaze iznete od suprotne strane; i da su svi argumenti, gledano objektivno, koji su bili relevantni za rešavanje njegovog slučaja, pravilno saslušani i razmotreni od strane sudova; da su činjenični i zakonski razlozi protiv osporenih odluka detaljno razmotreni; i da su, u skladu sa okolnostima slučaja, postupci, gledano u celini, bili pravični (vidi, između ostalog, slučaj Suda br. KI118/17, podnosilac *Sani Kervan i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. februara 2018. godine, stav 35; vidi, takođe, *mutatis mutandis*, predmet *García Ruiz protiv Španije*, citiran u tekstu iznad, stav 29).
61. Sud naglašava da član 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP ne garantuju nikome povoljan ishod u sudskom postupku niti propisuju da Sud dovodi u pitanje primenu materijalnog prava od strane redovnih sudova u parničnom sporu, gde obično jedna strana dobija, a druga gubi (vidi slučaj br. KI118/17, citiran u tekstu iznad; vidi, takođe, slučaj Suda br. KI142/15, podnosilac *Habib Makiqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 1. novembra 2016. godine, stav 43).

62. U tom pogledu, kako bi se izbeglo nerazumevanje među podnosiocima zahteva, mora se imati na umu da “pravičnost” koja se zahteva članom 31. nije “supstancijalna”, već “proceduralna” pravičnost. U praktičnom smislu, i u principu, to se svodi na kontradiktorni postupak u kome se stranke saslušavaju i nalaze u istim uslovima pred sudom (vidi, takođe, slučaj Suda br. KI42/16, podnosilac *Valdet Sutaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. novembra 2016. godine, stav 41 i druge tu navedene reference).
63. U tom smislu, Sud naglašava da nije njegov zadatak da se bavi greškama u zakonu koje su navodno počinili redovni sudovi (zakonitost), osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti osnovna prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). On sam ne može oceniti zakon koji je doveo dotle da redovni sud donese jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud “četvrtog stepena”, što bi imalo za rezultat prekoračenje granica postavljenih u njegovoj nadležnosti. U stvari, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, predmet *García Ruiz protiv Španije*, citiran u tekstu iznad, stav 28, i vidi, takođe, slučaj KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).
64. Sud dalje primećuje da se podnosilac zahteva na slaže sa ishodom postupka pred redovnim sudovima. Međutim, nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom postupka od strane redovnih sudova ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21; i vidi, takođe, slučaj KI56/17, podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 42).
65. Sledstveno, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio navode da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni i da su osporenim odlukama povređena prava i slobode zagarantovane Ustavom i EKLJP (vidi, *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).
66. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i mora se proglasiti neprihvatljivim, kao što je utvrđeno članom 113.7 Ustava, predviđeno članovima 20. i 48. Zakona i dalje precizirano pravilom 39 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (2) Poslovnika, dana 9. decembra 2020. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi